

NeMaMaT Konferencia 2013 – Debreceni Nyári Egyetem

2013. július 22-26 között vettem részt az immár másodszor megrendezett NeMaMaT Konferencián Debrecenben, amely, a meghatározás szerint, a külföldön élő és dolgozó nem magyar anyanyelvű magyartanárok, valamint külföldön tartósan magyar nyelvet és kultúrát tanító tanárok számára szervezett rendezvény. A találkozó célja, hogy lehetőséget biztosítson a tanárok számára az eszmecserére, egymás munkájának megismerésére, és természetesen a kapcsolattartásra.

Nagy örömmel és kíváncsisággal vártam a konferenciát, hiszen már nem először voltam a Debreceni Nyári Egyetem által szervezett eseményen, és tudtam, hogy ismeretek szerzésén túl, sok élményben is részem lesz. A magyar kultúra és nyelv ápolása köré szervezett programok, általában, és ez alkalommal is, egy időbe esnek a külföldiek számára szervezett magyar nyelvi kurzusok időpontjával. Itt a diákokat a délelőtti nyelvórák után, minden délután és este kulturális és szórakoztató programok várják, amelyek nyitva állnak más résztvevők előtt is. Így a konferencia végén egy nagyon színes és mozgalmas hét állt mögöttem, egy „sűrített Magyarország”!

A konferencia résztvevői számos országból jöttünk: Németországból, Svédországból, Finnországból, Ausztriából, Franciaországból, Belgiumból, Svájcban, Oroszországból, Lengyelországból, Olaszországból, Dél-Koreából és természetesen Magyarországról. Szakmai hátterünk is nagyon különböző volt, hiszen voltak egyetemi tanárok, műfordítók, tolmácsok, nyelvtanárok, vasárnapi iskola vezetői és tankönyvírók. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy a külföldön zajló magyar nyelvoktatásról nagyon széles képet kapjunk, és ki többé, ki kevésbé gazdagodjon a hallottakból. Számomra nagyon tanulságos és érdekes volt az ott töltött hét, és örömmre szolgált, hogy ennyi értékes embert ismerhettem meg, akik a magyar nyelvet és kultúrát terjesztik külföldön.

Egy rövid beszámolót is elmondtam, hogy a résztvevők betekintést nyerhessenek a Bolognában és környékén zajló magyar kulturális eseményekről. Ezúton köszönöm az Olasz-Magyar Kulturális Szövetségnek, hogy segítségül rendelkezésemre bocsátotta a sok éves tevékenységéről írott feljegyzéseket.

Az alábbiakban ez a beszámoló olvasható, az ott bemutatásra kerülő illusztrációk nélkül.

Magyar nyelvtanítás Bolognában

A bolognai Olasz-Magyar Kulturális Szövetség harminc éves tevékenységének rövid áttekintése

Történelem-földrajz szakos tanárként a hozzám legközelebb álló területek mindig is a magyar történelem, műveltség és a magyar népi kultúra voltak. Az utóbbi években érdeklődésem egyre inkább a magyar nyelv felé is fordult. Ebben bizonyosan nagy szerepe volt annak, hogy már tizenöt éve külföldön élek – korábban Hollandiában, jelenleg Olaszországban –, és belekerülve a helyi magyar szervezetek munkájába, mindkét helyen kapcsolatba kerültem a magyar nyelv oktatásával. Erről majd később szeretnék pár szót ejteni. Most csak annyit említek meg, hogy Bolognában megismertem az Olasz-Magyar Kulturális Szövetséget, amely már több mint harminc éve végzi „áldásos” tevékenységét a magyar nyelv és kultúra terjesztése érdekében. Ez késztetett arra, hogy, amellet, hogy érdeklődéssel részt vegyek a konferencián, röviden tájékoztassak mindezen tevékenységről, amely képet ad a Bolognában és környékén folyó magyar kulturális élet és nyelvtanítás helyzetéről.

A **Szövetség** a magyar kultúra, a magyar nyelv és hagyományok ápolására, terjesztésére jött létre Bolognában 1980-ban, de tevékenységét nemcsak székhelyén, hanem egész Emilia-Romagna tartományban végzi. A tartományon belül az egyes megyékben helyi titkárságokat hoztak létre, amelyek kisebb-nagyobb intenzitással segítik a Szövetség működését. A tartományban jelenleg kb. 600-700 magyar él, a Szövetségnek 120 körüli a taglétszáma.

Mint köztudott Bologna Olaszország egyik jelentős kulturális és tudományos hagyományokkal rendelkező egyetemvárosa.

A Szövetség szorosan együttműködik a **Bolognai Egyetemmel**, amelynek kapcsolata Magyarországgal a középkorig nyúlik vissza. A **Magyar Kollégium (Collegio Ungarico)** egyike volt a három kollégiumnak (a spanyol és a flamand mellett), amelyek az Egyetem mellett működtek. A Kollégium 1553 és 1764 között állt fenn, amely idő alatt nagyon sok magyar diák tanult és lakott itt. A Szövetség egyik célja volt, hogy segítse a nagy hírű kollégium újjáélesztését, amely az Egyetem közreműködésével meg is történt: 1995 óta az új **Kollégium** feladata a két ország közti tudományos és kulturális együttműködés elősegítése, magyar vonatkozású témákról konferenciák és szemináriumok szervezése a Bolognai Egyetemen. A Kollégium mellett egy tudományágak közötti **Bizottság** is létrejött, melynek feladata a bolognai és a magyar egyetemek közti együttműködés elősegítése. Az Olasz-Magyar Kulturális Szövetség, a Bizottság tagjaként, annak titkársági feladatait is ellátja.

Az **egyetemen** nyolcvan éve létezik magyar nyelv és irodalom oktatás. Jelenleg nincs külön Magyar Tanszék, a Finnugor Tanszéken belül működik a magyar oktatás Rozsnyói Zsuzsanna irányításával. A tanszék egyik állandó speciálkollégiuma a *Műfordítás magyar nyelvről*, amely műhelynek az egyik kiemelkedő munkája a 2000-ban, a Millenium évében és tiszteletére kiadott olasz-magyar nyelvű magyar népmesekönyv a „**RE BARBAVERDE**”. Az egyetem magyarul tanuló olasz diákjainak munkáját dícséri a könyv, amely egyszerre irodalmi és képzőművészeti alkotás is, mert a mesék illusztrációit a Milánóban élő és alkotó magyar grafikusművész, Egresi Zsuzsanna készítette.

A Szövetség alapítótagja a Bolognában működő **Liszt Intézetnek** (1997), és együttműködik más Olaszországban működő külföldi kulturális szövetségekkel. Ennek kapcsán minden évben számos koncertre kerül sor magyar vendégművészek részvételével.

A **Kodály módszer** bemutatására évekig tanfolyamokat szervezett zenetanároknak magyar oktatókkal (a kecskeméti Kodály Intézetből), és ösztöndíjakat adományozott. Ezenkívül számos művészeti programban is közreműködtek ezidáig. Pl. **Bologna Arte Fiera**; Magyarország a **Bolognai Gyermekkönyvkiállítás** díszvendége 2006-ban; a **magyar népzene** bemutatása; 2008. **Manifesta** - szecessziós plakátkiállítás a Magyar Képzőművészeti Egyetem Könyvtárának közreműködésével.

A bolognai Magyar Tiszteletbeli Konzulátus mellett képviseli Magyarországot a városban rendezendő különböző kulturális eseményeken. Az egyetemmel és a városvezetéssel kialakított jó kapcsolatának köszönhetően számos, a tartományban tartott magyar vonatkozású program segítője és előkészítője. Néhány példa ezek közül: 1998 – **Giornata Naciones** – a Bolognai Tudományegyetem 900 éves fennállásának alkalmából rendezett ünnepségen a Magyarországnak szentelt nyitónap szervezése (kiállítás: „Gli antichi ungari – Nascita di una nazione”); konferencia az 1848-as **Risorgimento**-ról; az új **Magyar Alkotmányról** rendezett vitafórum (2012).

Jelentős tevékenységei közé tartozik a **magyar-olasz testvérvárosi kapcsolatok** kiépítésének és folyamatos működésének támogatása is, amelynek keretében minden évben zajlanak csereutazások, és sor kerül különböző kulturális programok szervezésére.

A Szövetség kiemelt feladatának tekinti a magyar nyelv ápolását és fenntartását: mintegy húsz éve szervez **magyar nyelvtanfolyamokat** felnőtteknek, amelyre állandó érdeklődés van. A tanfolyamokat az egyetem magyar anyanyelvi oktatói tartották és tartják. Ezen évek során a kurzusok kiváló hallgatói a Debreceni Nyári Egyetem ösztöndíjasaiként mélyíthették el tudásukat.

Természetesen a gyermekek oktatását is szívesen felvállalta a Szövetség, amikor erre lehetőség adódott. 2010-ben a helyi magyar közösséghez eljuttatott kérdőív eredménye alapján igény mutatkozott **hétvégi magyar iskola** működtetése iránt a vegyes családok részéről. Ennek elindításában vállaltam aktívan szerepet tanárként korábban szerzett külföldi tapasztalataim alapján: Hollandiában az utrechti Hétvégi Magyar Iskolában tanítottam gyerekeket.

Először havonta egyszer, majd kéthetente vasárnaponként sikerült megszervezni a foglalkozásokat, amely egy óvodai és egy iskolai (alsótagozatos) csoportból áll, és ennek időpontjához kapcsolódik immár a felnőtt csoport. Tudomásunk szerint ez az első próbálkozás iskolai tevékenység folytatására magyar nyelven Olaszországban. Ezt most már látjuk, hogy nem véletlen, ugyanis nagyon nehéz a családok részvételét rendszeressé tenni, amely feltétlenül szükséges a tanulási folyamat sikeressé tételéhez. Ennek több oka van a mi meglátásunk szerint, a legfontosabbak: a gyerekek közül sokan szombaton is járnak iskolába, tehát az egyetlen szabad napjuk a vasárnap, amikor a jó idő beköszöntével ráadásul a családok a tengerpartra mennek, másrészt a magyarok száma nem olyan nagyszámú, és viszonylag szétszórtan élnek a tartományban. Sajnos ebben az évben nem sikerült kialakítani ezt a rendszerességet, így a találkozásaink csak a nagyobb ünnepeinkre szorítkoztak. Az előző két év tevékenységeiről hírleveleket készítettem „**BOCI - Bolognai Cimborák**” címmel. Hála az együttműködésnek a Szövetség és a Debreceni Egyetem között, én már kétszer jártam Debrecenben magyar kultúráról, nyelvről és nevelésről szóló kurzusaikon, aminek köszönhetően megismerkedtünk a **Vojtina Bábegyüttessel**. A csoport 2011-ben meg is látogatta az iskolánkat, és egy gyönyörű programmal örvendeztettek meg mindannyiunkat.

Végül szeretném megköszönni mind a magam, mind a Szövetség nevében az Egyetem erőfeszítéseit a *magyar nyelv és kultúra ápolása külföldön* témakörben szervezett programokért, amelyek nekünk külhonba szakadtaknak nagy segítséget nyújtanak a nem könnyű, de mindenképpen nagyon hálás munkánk során.

Bulyáki Ildikó